

کوتاه‌دِ پیلماسی

اتحادیه اروپا: ترور دانشمند ایرانی اقدامی مجرمانه است

● برخی کشورها و نهادها بعد از ترور شهید فخری‌زاده به این اقدام واکنش نشان دادند. اتحادیه اروپا با صدور بیانیه‌ای ترور دانشمند برجسته ایرانی را اقدامی مجرمانه و در تضاد با اصول حقوق بشر دانست. به گزارش ایسا، سخنگوی اتحادیه اروپا در واکنش به اقدام تروریستی در به‌شهادت‌رساندن محسن فخری‌زاده، دانشمند برجسته‌ کشورمان در زمینه دفاعی و هسته‌ای، بیانیه‌ای منتشر کرد. بنا بر گزارش پایگاه اطلاع‌رسانی اتحادیه اروپا، در این بیانیه با اشاره به ترور فخری‌زاده آمده است: یک مقام دولتی ایران و تعدادی غیرنظامی در یک سری حملات وحشیانه جان خود را از دست داده‌اند. این یک اقدام مجرمانه و برخلاف اصول حقوق بشر است که اتحادیه اروپا از آنها حمایت می‌کند. در ادامه این بیانیه تصریح شده است: نماینده عالی اتحادیه‌ی اروپا به اعضای خانواده افرادی که در این اقدام جان خود را از دست داده‌اند، تسلیت می‌گوید و برای کسانی که احتمالاً در این حادثه مجروح شده‌اند، آرزوی سلامتی کامل دارد. همچنین در این بیانیه آمده است: در چنین شرایطی، بیش از هر زمان دیگری مهم است که تمام طرف‌ها خون‌سردی خود را حفظ کنند و از هر‌گونه درگیری که به نفع هیچ‌کس نخواهد بود، پرهیز کنند.

خویش‌ن‌داری طرف‌ها

سخنگوی وزرات امور خارجه آلمان در پی ترور شهید محسن فخری‌زاده، خویش‌ن‌داری طرف‌ها برای پرهیز از تشدید هرگونه تنش را که می‌تواند گفت‌وگوها درباره برنامه هسته‌ای ایران را تضعیف کند، خواستار شد. به گزارش خبرگزاری رویترز، سخنگوی وزارت امور خارجه آلمان روز شنبه پس از ترور محسن فخری‌زاده، دانشمند برجسته ایرانی، تصریح کرد: چند هفته پیش از روی‌کارآمدن دولت جدید آمریکا بسیار حائز اهمیت است که فضای گفت‌وگو با ایران حفظ شود تا بحث‌ها درباره برنامه هسته‌ای این کشور بتواند از طریق مذاکره حل‌وفصل شود. او در ادامه افزود: بنابراین ما از تمام طرف‌ها می‌خواهیم که از هر اقدامی که می‌تواند به تشدید وضعیت کنونی منجر شود، پرهیز کنند.

قتل هدفمند ایرانی‌ها منجر به صلح نمی‌شود
دولت آفریقای جنوبی ترور دانشمند ایرانی، دکتر محسن فخری‌زاده را به‌شدت محکوم کرد. نالدی پاندور، وزیر خارجه آفریقای جنوبی، ضمن محکومیت این اقدام تروریستی اظهار کرد که این دومین شهروند برجسته ایرانی است که در سال ۲۰۲۰ به این روش کشته شد. او تاکید کرد : قتل هدفمند ایرانی‌ها منجر به صلح نمی‌شود؛ بلکه ناآرامی‌های منطقه را بیشتر می‌کند و عاملان این‌گونه اقدامات باید محاکمه شوند. او افزود: «ما با وجود ادامه هدف‌گیری ناعادلانه و دخالت خارجی در امور داخلی ایران، از خویش‌ن‌داری دولت ایران تمجید می‌کنیم». او بار دیگر بر تعهد آفریقای جنوبی به صلح و امنیت در خاورمیانه مطابق با رعایت کامل قوانین بین‌المللی و منشور سازمان ملل متحد تاکید کرد. وزیر خارجه آفریقای جنوبی با دعوت همه کشورها به گفت‌وگو به جای تقابل برای برقراری صلح و امنیت پایدار در منطقه خاورمیانه افزود: آفریقای جنوبی آماده کمک در این زمینه است.

سفارت لبنان محکوم کرد

سفارت لبنان در ایران در پیامی ترور محسن فخری‌زاده را محکوم کرد و خواستار محاکمه بانیان آن شد. سفارت لبنان در تهران در پی ترور محسن فخری‌زاده، دانشمند برجسته کشورمان، در صفحه توئیترش نوشت: سفارت لبنان در تهران اقدام تروریستی را که به کشته‌شدن دکتر محسن فخری‌زاده، دانشمند برجسته ایرانی و دیگر غیرنظامیان منجر شد، محکوم کرده و خواستار محاکمه بانیان این جنایت شد. سفارت لبنان افزود: صمیمانه به دولت و ملت ایران و خانواده‌های مرحوم دکتر فخری‌زاده و دیگر قربانیان تسلیت می‌گوییم. روح‌شان قرین آرامش.

ادامه از صفحه اول

قیمت مرغ و همسویی سلاطین دلالی

در چنین شرایطی نه‌تنها هزینه‌های ناشی از تحریم بین همه اقشار ملت توزیع نمی‌شود، بلکه اقشار کم‌درآمد و حتی طبقه متوسط کشور علاوه بر تحمل سنگینی همه بار تحریم، سنگینی رفتار سودجویانه دلالان را نیز بر دوش خود احساس می‌کنند؛ به بیان دیگر اعمال تحریم نه‌تنها باعث کاهش سود دلالان نمی‌شود، بلکه شرایط مناسبی برای کسب سود بیشتر بر از آنان فراهم می‌کند. همان‌گونه که قیمت دان مرغ از یک‌سو به‌دلیل افزایش نرخ ارز بالا می‌رود و از سوی دیگر با سودجویی مہربان‌نشدنی دلالان و در سایه نبود شیوه کارآمد نظارت و بی‌توجهی مسئولان ذی‌ربط این جریان افزایشی تشدید می‌شود. راه نجات اقتصاد ملی و جلوگیری از فروپاشی بنیان تولید ملی و اقتصاد خانوارهای کم‌درآمد، بی‌ان‌کردن هر دو تیغه قیچی است: تدبیری برای کاهش فشار تحریم‌ها و تدبیری برای مهار سودگران سیری‌ناپذیر.

زینب اسماعیلی سیویری

یک دانشمند هسته‌ای یا یک مدیر اجرایی در حوزه هسته‌ای در روز روشن و در بلوار یک شهر حاشیه‌ای پایتخت ترور شده است؛ به فجیع‌ترین شکل. اکنون باید به همه قدرت‌هایی که دم از دموکراسی و حقوق بشر می‌زنند، ثابت کرد که این یک ترور است و باید در مقابل آن با تمام وجود ایستاد؛ زیرا اگر چنین اتفاقی در شهر کوچکی در یک کشور اروپایی یا حاشیه یک ایالت در آمریکا رخ می‌داد، اکنون همه مدعیان حقوق بشر، گلوهایشان را دریده بودند.

در میانه این همه دوگانگی، برخی کشورها و نهادها به انتشار بیانیه‌هایی منتقدانه اکتفا کردند و برخی دیگر به دعوت طرفین به خون‌سردی اهتمام ورزیدند که گویا از درگیری بر سر نفتکش‌ها تا ترور

کوروش احمدی کارشناس روابط بین‌الملل

عمل جنایت‌کارانه‌ای که به ترور شهید محسن فخری‌زاده انجامید، هم یادآور تنشی است که در منطقه ما وجود دارد و هم می‌تواند موجب تشدید این تنش شود. اگرچه محتمل است که برنامه‌ریزی برای این ترور چندین ماه یا حتی چند سال به درازا کشیده باشد، اما می‌توان احتمال داد که زمان تعیین‌شده برای انجام آن، حساب‌شده و با توجه به شرایط خاص کنونی انتخاب شده باشد. یکی از ویژگی‌های دوره کنونی، درجریان‌بودن روند انتقال قدرت در آمریکاست. اگر به یاد بیاوریم که ترور دیگر دانشمندان هسته‌ای ایران در سال‌های ۸۸ تا ۹۰ در دوره‌ای انجام شد که اختلاف‌نظرهای آشکاری بین تل‌آویو و واشنگتن در ارتباط با سیاست خاورمیانه‌ای دولت اوپاما وجود داشت، می‌توان احتمال داد که نظر عاملان ترور شهید فخری‌زاده این بوده که این ترور تا قبل از شروع ریاست‌جمهوری بایدن انجام شود. محتمل است که آمران اسرائیلی این ترور احساس می‌کرده‌اند که در شرایط حضور ترامپ در کاخ سفید می‌توانند در صورت لزوم روی پشتیبانی عملیاتی یا دیپلماتیک آمریکا حساب کنند. درحالی‌که دولت اوپاما به‌صراحت ترور دانشمندان هسته‌ای ایران در گذشته را محکوم می‌کرد، ترامپ ساعاتی بعد از ترور شهید فخری‌زاده اقدام به ارسال مجدد توییت تأیید‌آمیز یک روزنامه‌نگار اسرائیلی کرد که گویای تأیید این ترور از سوی خود او بود. در چنین شرایطی، حداقل احتمالی که می‌توان داد، این است که آمران ترور مایل بوده‌اند که این جنایت

دیپلماسی

چرایی و چگونگی عکس‌العمل نشان دادن به ترور شهید فخری‌زاده

در زمینی که تل‌آویو چیده بازی نکنیم

یک فرمانده و ترور یک مقام نظامی همین واکنش را بلد هستند. اگرچه این انتقاد را می‌توان بالا و بلند نوشت اما نباید طرف زمانی را که در آن ترور شهید فخری‌زاده رخ داده است، از نظر دور داشت.

به یاد بیاوریم تا همین یک‌ماه پیش وزرای خارجه کشورهای عربی یک‌به‌یک در حال امضای قرارداد عادی‌سازی رابطه با اسرائیل بودند و شوی خود را در حضور دونالد ترامپ و در کاخ سفید انجام می‌دادند. نادیده‌گیریم که رؤیای شیرین ادامه این همکاری تا چهار سال آینده و قبضه خاورمیانه در دست عرب‌ها و اسرائیل، ناکام مانده است و حالا زمان فروریختن آخرین جرعه‌های این جام برنبرنگ باشد. دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور بازمانده از کاخ سفید شاید به‌احتی کاخ سفید را رها نکند

اهداف فراتر ترور

را قبل از شروع به کار بایدن انجام دهند.

البته حدس و گمان‌هایی درباره اهدافی فراتر از این نیز ممکن است، این حدس و گمان‌ها به تنش جاری در منطقه، تمایل احتمالی ترامپ به انجام اقدامی در رابطه با ایران تا قبل از خروج از کاخ سفید، ارسال ادوات جنگی آمریکایی به منطقه، روند عادی‌سازی روابط اسرائیل با برخی کشورهای عربی، به‌ویژه سرعت‌گرفتن روند نزدیک‌شدن ریاض و تل‌آویو اشاره دارند. بااین‌حال، صرف این ترور در صورتی می‌تواند به‌عنوان مقدمه‌ای برای تسهیل ماجرایی‌های بیشتر کاربرد داشته باشد که با واکنشی فکرنشده و نابهنگام از سوی ایران دنبال شود. به عبارت دیگر، اگر ایران در واکنش به این ترور و در مقام انتقام، دست به نوع خاصی واکنش بزند که بتواند مورد استفاده آمریکا، اسرائیل و متحدان منطقه‌ای آنها قرار گیرد، در این صورت می‌توان از ترور جمعه به‌عنوان نقطه شروع تنش بسیار بزرگ‌تری در منطقه نام برد. ایران در گذشته نشان داده که در مقاطع بحرانی، با درایت، واقع‌بینی و عمل‌گرایی در قبال شرایط واکنش نشان می‌دهند. این‌بار نیز می‌توان و باید امید داشت که مقامات مربوطه با

ابعاد ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی یک ترور

تبعات شوک وارده به لابی عبری – عربی

بخت ترامپ و شوک وارده‌به لابی و جناح عبری–

عربی بر اثر بخت ترامپ، آنها گم‌نوار بودند ترامپ دور دوم هم روی کار باشد و همچنان بتوانند با فشار حداکثری، ایران و ترامپ را روبه‌روی هم قرار دهند یا با فشار حداکثری باعث فشار بیشتر بر مردم و تغییر رژیم حتی به قیمت تجزیه ایران شوند. وقتی این آرزو محقق نشد، طبیعی است که آنها در این شوک یک سلسله طراحی می‌کنند تا لابی عبری–عربی دردم باشد و هم اینکه ایران در احیای احتمالی برجام نقش برتر را نداشته باشد. تور منطقه‌ای میمنو و خبرسازی این سفر، همچنین اعزام b52 و فشار به ایران، بازی روانی با سیاست خارجی ما بود که می‌توان آن را در این قضیه و در حقیقت در این مقوله دسته‌بندی کرد. * هدف دوم: وادارکردن ایران به نشان‌دادن عکس‌العمل در صحنه سیاسی است.

* هدف سوم: چنین تحولات پیش‌رو در منطقه و درباره ایران در مقابل بایدن است تا به‌نوعی آزادی عمل را از بایدن درباره طراحی سیاست‌هایش در خاورمیانه و در ارتباط با ایران بگیرند.

* هدف چهارم: استفاده از حرکات ایدئایی و تقبل هزینه سنگین به‌جای جنگ است. به نظر جناح عبری–عربی چنین حرکاتی هم یک تبلیغ جنگ رسانه‌ای و بین‌المللی علیه ایران دارد که یک فرد متخصص در کشور تور می‌شود. در بُعد خارجی ایجاد یک اختلاف داخلی است که متأسفانه از ساعات اولیه حادثه شروع شد. برخی جناح‌ها از این حادثه علیه دولت استفاده کردند –درحالی‌که هیچ ارتباطی به دولت ندارد– و برای مثال برای منکوب‌کردن و انتقاد از برجام این عمل را پیامدی از برجام دانستند و مذاکره را منتفی کردند که هم انسجام داخلی را از بین می‌برد و هم اتفاقاتی رخ می‌دهد که نتیجه آن مطلوب نخواهد بود.

در مجموع تحلیل من این است که با اهداف چهارگانه‌ای که در بالا گفتم، هدف این‌ ترور فقط ضربه به دانش فنی و هسته‌ای ایران نیست؛ چراکه دانش قابل ترور نیست. به عقیده من، یکی از اهداف

ظریف:

جامعه جهانی مسئول است

اپرنا؛ وزیر امور خارجه کشورمان در پی ترور دانشمند برجسته ایرانی در پیامی توئیتری از جامعه جهانی خواست تروریسم دولتی را محکوم کرده و با ماجراجویی‌هایی که موجب تشدید تنش‌ها می‌شود، مقابله کند. محمدجواد ظریف، وزیر امور خارجه کشورمان، در پیامی توئیتری به زبان چینی درباره ترور شهید محسن فخری‌زاده، دانشمند برجسته کشورمان، نوشت: تروریست‌ها یک دانشمند برجسته ایرانی دیگر را ترور کردند. یک ترور بزدلانه

و این موضوع نه‌تنها برای آمریکایی‌ها مفهوم دارد که برای ما مردمان خاورمیانه هم می‌تواند مضر باشد. معادله پیچیده‌ای روی میز است، جو بایدن با احتمال بازگشت به برجام دو ماه دیگر بر سر کار می‌آید، دونالد ترامپ دو ماه دیگر زمان دارد تا آخرین زهر از ناکامی خود از توافق جدید با آمریکا را بریزد. این‌سو حسن روحانی قرار دارد که هفت‌ماه برای توافق جدید زمان دارد تا تکان جدیدی در فضای سیاسی کشور ایجاد کند یا آنکه کلا امیدی به ایجاد فضای جدید نداشته و در زمینی که دیگران برای ایران تدارک دیده‌اند، بازی کند.

اگرچه طیفی معتقد به عکس‌العمل هستند و این وضعیت را مناسب نمی‌بینند اما واقعاً باید صحنه بازی را دید و تصمیم گرفت. آیا عکس‌العمل نشان‌دادن در این وضعیت، بازی در زمینی نیست که تل‌آویو چیده است؟ این بحث را با دو کارشناس در میان گذاشتیم. کوروش احمدی به‌عنوان کارشناسی که سال‌ها در دفتر ایران در سازمان ملل کار کرده از منظر واشنگتن و نصرت‌الله تاجیک، دیپلمات و سفیر سابق در اردن از منظر منطقه‌ای و بین‌المللی به این موضوع نگرسته‌اند که می‌توانید در این صفحه بخوانید.

واقع‌بینی و هوشیاری کشور را از این شرایط دشوار عبور دهند.

همچنین از امکان تلاش برای ضربه‌زدن به دورنمای تعامل با دولت جدید آمریکا به‌عنوان هدف دیگری که آمران ترور مدنظر داشته‌اند، نام برده می‌شود. به باور نگارنده، بعید است مقامات ایرانی و مقامات دولت جدید آمریکا به طرفی ثالث اجازه دهند که با اقداماتی تخریبی، سیاست‌های اصولی آنها را تحت تأثیر قرار دهد. مقامات دولت بایدن که از هم‌اکنون با شماری از آنها آشنا هستیم، به حکم تجاربی که در دولت اوپاما داشته‌اند، با تاکتیک‌های مزورانه و تخریبی اسرائیل آشنا هستند. همان‌طوره که اوپاما و همکاران او در جریان مبارکات برجام بی‌اعتنا به سیاست‌های ایدئانی اسرائیل به راه خود رفتند و برجام را نهایی کردند، این‌بار نیز می‌توان احتمال داد که دولت بایدن تحت تأثیر دور جدید روش‌های مسموم اسرائیل قرار نگیرد. بدون شک در این مورد نیز واقع‌بینی و هوشیاری مقامات ایران می‌تواند نقش عمده‌ای در خنثی‌کردن این رویه‌های مسموم داشته باشد.

آنچه در این میان مهم‌تر است، این است که مقامات ذی‌ربط در ایران در سایه این ترور به‌تأثر، تمامی سیاست‌های اطلاعاتی و امنیتی خود را مورد بازبینی و بررسی مجدد قرار دهند. با توجه به این ترور و حوادث مشابه در ماه‌ها و سال‌های اخیر، ضروری است که انرژی بیشتری صرف یافتن و خنثی‌سازی رخنه‌های موجود در اشراف اطلاعاتی کشور شود. در این راستا، توان و امکانات نهادهای اطلاعاتی و امنیتی باید بر تهدیدات واقعی علیه امنیت ملی متمرکز باشد و از صرف انرژی در حوزه‌هایی که هیچ‌گاه تهدیدی امنیتی نبوده یا غیرمرتبط با شرح وظایف نهادهای مربوطه است، خودداری شود.

کشور با دیدن تصویر بزرگی از روند تحولات و نقاط ضعف و قوت موضوع، طراحی سیاستی را انجام دهند. ایران به‌رحال پاسخ این اقدام تروریستی را خواهد داد و جای شکی نیست، برخی جناح‌ها در حال دامن‌زدن به این التهاب هستند که باید به آنها گفت به سیاست‌مداران برای طراحی بهترین سیاست در بهترین زمان اجازه دهید. طبیعی است که سیاست‌مداران در این‌گونه موارد با نظامی‌ها مشورت می‌کنند. در ارگان‌های فرادستی از جمله شورای عالی امنیت ملی، موضوع به صورت همه‌جانبه‌مورد بررسی قرار می‌گیرد و باید فرصت بهدیم که عملی انجام نشود که خواسته دشمن را برآورده کند یا اصطلاحاً در زمین دشمن بازی نکنیم. بنابراین برای این‌جمع‌بندی به دو نکته دیگر اشاره می‌کنیم؛ یک نکته «ابعاد منطقه‌ای» این قضیه است که نباید از آن غافل شد. عربستان سعودی و امارات متحده عربی رویارویی با ایران را در ازای رابطه با رژیم صهیونیستی به این رژیم برون‌سپاری کردند و به نظر می‌آید این رژیم هم از خدمات کنسرسیومی از پیمانکاران در حال استفاده است. ما باید برای هر دو این گزاره‌ها طراحی داشته باشیم؛ چه برون‌سپاری رویارویی به رژیم صهیونیستی، چه کنسرسیومی با پیمانکاران. نکته دوم، تبعات سیاسی و اجتماعی این‌گونه اقدامات نظامی و امنیتی است که تداوم چنین اقداماتی می‌تواند منجر به اختلاف‌های داخلی شود و به تشنج داخلی و ملی را خدشه‌دار کند. دامن‌زدن به تشدید ناامنی می‌تواند منجر

به سوءاستفاده دشمن شود. این وضعیت باعث بی‌اعتمادی مردم به دستگاه‌ها و نهادهای امنیتی است و به احساس ناآرامدی دولت نیز دامن می‌زند. همین نقطه‌ای است که جریان عبری –عربی دنبالش است و به آن دامن بزند و به‌عنوان نقطه‌ای برای عزیمت به سوی تجزیه ایران حرکت کند. اگر دست‌اندرکاران به هرکدام از این ابعاد بپردازند، فکر می‌کنم برای هرکدام از این ابعاد باید طراحی مناسبی داشته باشیم.

ممانعت آمریکا از ارسال نتایج

تحقیقات پرونده ترور سردار سلیمانی

ایستنا؛ یک نماینده عراقی اعلام کرد سفارت آمریکا در بغداد مانع ارسال نتایج تحقیقات درباره پرونده ترور سردار سلیمانی و ابومهدی المهندس به پارلمان می‌شود. وی تاکید کرد که این مسئله روشن و واضح است.
التهیین بار دیگر با تاکید بر اینکه سفارت آمریکا تصمیم‌های خود را به دولت و حاکمیت عراق تحمیل می‌کند، گفت: از آمریکا می‌خواهیم به سرکشی‌های خود علیه حاکمیت و ملت عراق به دولت عراق تحمیل می‌کند و مانع رسیدن نتایج

ادامه از صفحه اول

اوتیسم در حوزه سیاسی ایران

این مسائل و تغییرات اقلیمی باعث شده به‌جز مهاجرت پیوسته جوانان روستایی اکنون کشور در خطر تخلیه کامل روستاهای کوچک کوهستانی با بیش از سه میلیون نفر است. این روستائیان از تله فضایی فقر روستایی فرار کرده و به تله فضایی فقر شهری یا اسکان غیررسمی در حاشیه شهرها روی می‌آورند. به‌علاوه بهره‌وری بسیار پایین و ترکیب نادرست تولید، از یک‌سو باعث کمبود شدید تولید مواد استراتژیک (مانند خوراک دام و طیور) و وابستگی نزدیک به ۶۰ درصدی امنیت غذایی به خارج و ازبین‌رفتن تنوع تولید کشاورزی در روستا شده است. در نتیجه یک تحریم کوتاه‌مدت، درحالی‌که همه دولت‌ها ادعای خودکفایی‌شان تا فلک می‌رسید، نرخ تورم نقطه‌ای گسره عمده «خوراکی‌ها، آشامیدنی‌ها و دخانیات» را در آبان ماه ۹۹ به ۶۴٫۶ درصد رساند، درحالی‌که نرخ تورم کل ۴۶٫۴ درصد بوده است. یعنی با شگفتی بسیار، تحریم بر قیمت مواد خوراکی، بیش از غیرخوراکی (که تولیدشان بسیار بیشتر به خارج وابسته است) تأثیر گذاشته است و شگفت‌آورتر اینکه تأثیر آن بر روستا (نرخ تورم ۵۰٫۳ درصد) بیشتر از شهر (نرخ تورم ۴۵٫۷ درصد) بوده است، چراکه بر اثر ازبین‌رفتن تنوع تولید کشاورزی در روستا، بخش عمده مصرف مواد خوراکی روستائیان از شهر تأمین می‌شود و حمل‌ونقل و خرده‌فروشی آنها را گران‌تر می‌کند. پس برای ازمیان‌برداشت یک عامل اساسی فقر بالفعل و بالقوه، ضروری است نظام بهره‌برداری دهقانی خرده‌مالکی ایران، دگرگونی بنیانی و ساختاری در جهت یک نظام بهره‌برداری جمعی، زنجیره‌ای و شبکه‌ای و نیز تنوع‌بخشی به اقتصاد روستایی بیابد. بی‌تردید روستا (ده) هسته فعالیت جوامع‌تپایه (Community-Bas) توسعه‌کشاورزی و روستایی است؛ یا سرمشق نوب نظام بهره‌برداری آن، جماعت‌بنیان یا ده‌بنیان است. این مهم نه‌با خودکفایی انزواجویانه و نه با بازاری‌کردن اقتصاد روستایی ممکن می‌شود، بلکه خودِ محتاج دانش‌بنیان‌شدن درون‌زا و برون‌نگر اقتصاد شهری، با همراهی یک سیاست اجتماعی و زیست‌محیطی فراگیر در چارچوب برنامه‌هایی است که بتواند بین رشد پایدار اقتصادی با عدالت اجتماعی و حفظ و ارتقای زیست‌بوم، رابطه‌ای هم‌افزا ایجاد کند. در آستانه تدوین برنامه هفتم توسعه، تنها داده‌ها اراده

برای تدوین چنین برنامه‌هایی است که می‌تواند از تعمیق و غیرقابل بازگشت‌شدن بحران اقتصادی، اجتماعی و زیست‌محیطی جلوگیری کند. برای آن هم حوزه سیاسی باید از «الگوهای محدود و تکراری رفتاری» خود دست بردارد. به‌علاوه برخی «عملکردهای قوی»، مانند برخی فناوری پیشرفته و ساختمان سدهای بزرگ اما ناموفق برای بهره‌برداری بهینه از آب‌های سطحی یا پروژه‌های بنایی بزرگ امسا ناموفق برای ففزدایی مانند مسکن مهر و...، باعث پنهان‌شدن انبوه «عملکردهای ضعیفش» و تمایل برای به‌کارگیری مدیران پروژه‌های بزرگ و ساختمانی در حوزه سیاسی نشود.

این مطلب را نوشتم تا به حوزه سیاسی، بیماری خوددرماندگی‌اش را گوشزد کنم. بدون شک این بیماری تنها با رجوع حوزه سیاسی به انجمن‌های مدنی، صنفی و تخصصی و روشنفکران جامعه مدنی، صنفی و روشنفکران جامعه مدنی نباید منتظر پیش‌قدمی حوزه سیاسی بماند؛ و خود باید برای تدوین یک برنامه توسعه‌بخش تبدیل اقدام کند؛ به‌خصوص که بیماری خوددرماندگی مسری است و با اندکی غفلت، از حوزه سیاسی به مدنی راه می‌یابد!

بی‌اعتمادی مردم یا بی‌خیالی نسبت به کرونا

البته آن جمعیتی هم که به دستورالعمل‌های بهداشتی عمل می‌کنند، به رسانه ملی اعتماد ندارند، بلکه خودشان به این نتیجه می‌رسند که باید رعایت کنند. این تنها رسانه ملی نیست که جامعه به آن اعتماد ندارد، بلکه به سایر رسانه‌هایی که متعلق به اصولگرایان است و از طریق فضای مجازی اطلاع‌رسانی می‌کنند هم اعتماد ندارند. در پشت ذهن مردم بی‌اعتماد به مسئولان و رسانه‌های تحت امر آنان، تفکراتی هست که نمی‌توانند از طریق این‌گونه رسانه‌ها ذهنیت خودشان را اصلاح کنند و به پاسخ‌های قانع‌کننده‌ای برسند. چرا؟ چون به آنان پاسخ درست و راست داده نشده است و امیدی هم برای پیشین و حال صداسیمیا هیچ‌گاه نخواستند که حرف آگاهان جامعه و دلسوزی فرهیختگان توجه کنند که این شیوه رفتار و مدیریت، اعتماد بین مردم و حاکمیت را رو به زوال می‌برد و اعتماد آحاد جامعه روزی به دردتان می‌خورد، اما گوش شنوایی نبود. شرایط امروز محصول همان بی‌توجهی‌هاست.